

პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის ძიებაში

ჭიათურის მშრომელთა მოძრაობის (ნეო) გრამშვიანული ანალიზი

ნინო ხელაია

2019 წლის 15 მაისს, ჭიათურის მანგანუმის საბადოებში დაახლოებით 3000 მალაროელი გაიფიცა. მშრომელები საკუთარი დამსაქმებლისაგან – შპს „ჭორჯიან მანგანუმისაგან“, რომელსაც ჭიათურაში მოპოვებითი საქმიანობისთვის 40-წლიანი ლიცენზია 2006 წელს გადაეცა – უკეთეს ხელფასებსა და სამუშაო პირობებს ითხოვდნენ. გაფიცვა ორ კვირას გაგრძელდა და პროტესტის ისეთი რადიკალური რეპერტუარიც კი მოიცვა, როგორც არის შიმშილობა და პირის ამოკერვა. მშრომელთა კონკრეტული მოთხოვნები იყო ხელფასების 50 პროცენტით ზრდა, უკეთესი დაზღვევა, და ქალაქის გავლით მანგანუმის დამაბინძურებელი გადაზიდვის აკრძალვა. ჭიათურის მალაროებში წლობით არსებულმა შრომის ურთულესმა პირობებმა, და ამგვარი პირობების შესახებ გაზიარებულმა ცოდნამ და გამოცდილებამ, ქალაქის მასშტაბით იშვიათი ტიპის სოლიდარობა წარმოქმნა არა მხოლოდ მშრომელებში, არამედ ქალაქის სხვა მცხოვრებლებში, მათ შორის, სკოლის მოსწავლეებშიც. დაახლოებით ორ კვირაში, გაფიცვა დასრულდა შეთანხმებით, რომლის მიხედვითაც, ჭიათურის მალაროებში დასაქმებულებისათვის ხელფასი პირველ ეტაპზე 25 პროცენტით, მიმდინარე წლის განმავლობაში კი, დამატებით 10 პროცენტით უნდა გაზრდილიყო (25+10). ასევე გადაწყდა, რომ კომპანია დასაქმებულებს გაუმჯობესებულ ჯანმრთელობის დაზღვევის პაკეტს შესთავაზებდა, ქალაქში კი, მადნით დატვირთული სატვირთო მანქანებით გადაადგილება აიკრ-

ძალეობდა. ამ შეთანხმებით, მაღაროელებმა გაფიცვა კოლექტიურად მიღწეული გამარჯვების სულისკვეთებით დაასრულეს და ქალაქიც ჩვეულ ყოველდღიურობას დაუბრუნდა.

ჭიათურის 2019 წლის გაფიცვა, მართლაც სამაგალითო იყო იმ აზრით, რომ დამოუკიდებელი საქართველოს 30-წლიან ისტორიაში ეს იყო ერთ-ერთი პირველი შედარებით ფართომასშტაბიანი სოლიდარობის თვალსაჩინო დემონსტრირება, როდესაც გაფიცვა გასცდა სამუშაო ადგილებს, მოიცვა მთელი ქალაქი და ასევე შეძლო იმ ადამიანების იდეური შემოერთება, რომლებიც მთელი ქვეყნის მასშტაბით ცდილობდნენ გაუკონტროლებელი კორპორატიული ძალაუფლების შემცირებას. ადგილობრივ მემარცხენე წრეებში, გაფიცვა აღინიშნა, როგორც მშრომელთა კლასის პოლიტიკის გამოღვიძება და მიღწეული შედეგები ცალსახად გამარჯვებად იქნა მიჩნეული. მიუხედავად ამგვარი პოზიტიური სულისკვეთების ლეგიტიმურობისა, მოცემულ სტატიაში შევეცდები ის ლიმიტაციები გამოვკვეთო, რაც ამგვარ განწყობას ახლავს თან. უფრო კონკრეტულად, სტატიაში განვაგრცობ მოსაზრებას, რომ მიუხედავად მშრომელთა წინააღმდეგობის მართლაც ნიშანდობლივი განახლებისა, ჭიათურის მშრომელთა გაფიცვისას ვერ მოხერხდა პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის წარმოება, და მშრომელთა ბრძოლის უფრო ფართოდ პოლიტიზება. მეორე მხრივ, ეს ვითარება არ შეიძლება აღვიქვათ მხოლოდ მშრომელთა მოძრაობის წარუმატებლობად, არამედ არსებული ისტორიული სტრუქტურის მიერ განსაზღვრულ რეალობად, რომელსაც, შესაძლოა, ბევრი სხვა პასუხისმგებელი აქტორიც ჰყავდეს.

პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის განმარტებისას დავეყრდნობი გრამშისა და ნეოგრამშიანულ კრიტიკულ თეორიულ ტრადიციას, რომელიც ჭიათურის მაღაროელთა გაფიცვას კრიტიკული პოლიტიკური ეკონომიკის ჭრილში წარმოაჩენს. მაღაროელების გაფიცვის დაკავშირება გრამშის თეორიულ ტრადიციასთან, შესაძლოა, მოვიაზროთ საჯარო სოციოლოგიის სულისკვეთებით ნასაზრდოებ ნამოწყებად, რომელიც სოციალურ-სამეცნიერო ცოდნას სოციალურ მოძრაობებზე რეფლექსიას უკავშირებს და თეორიის პრაქტიკასთან შეკავშირებით, მიზნად ისახავს ისეთი ცოდნის შექმნას, რომელიც, შეიძლება სასარგებლო იყოს თავად ადგილობრივი სოციალური მოძრაობებისათვის (Gagyi, 2015). ერთ-ერთ-

თი მთავარი მოტივაცია კი, მაინც არის იმის გამორკვევა, თუ რა ღირებუ-
ლი ხედვების შემოთავაზება შეუძლია პოლიტიკური აზრის გრამშინული
ტრადიციის თანამედროვე ინტერპრეტაციას საქართველოს მშრომელთა
მოძრაობებისათვის და მათი სამომავლო პოლიტიკისათვის.

კოლექტიური პოლიტიკური ცნობიერების სამი მომენტი ანტონიო გრამშის მიხედვით

იტალიელი ჟურნალისტი, ფილოსოფოსი, მარქსისტი პოლიტიკური
მოაზროვნე და იტალიის კომუნისტური პარტიის ერთ-ერთი დამფუძნე-
ბელი ანტონიო გრამში, თავისი ცნობილი ნაშრომის, „ციხის ჩანაწერე-
ბის“ ერთ-ერთ თავში – „სიტუაციების ანალიზი. ძალთა ურთიერთობა“,
კოლექტიურ პოლიტიკურ ცნობიერებასა და მის განსხვავებულ ეტაპებს
განიხილავს (Gramsci, 1999, pp. 397–411). ამ ნაწილში, გრამში გა-
მოარჩევს კოლექტიური პოლიტიკური ცნობიერების სამ განსხვავებულ
განვითარების ეტაპს – ანუ, როგორც თავად უწოდებს – სამ „მომენტს“. პოლიტიკური ცნობიერების ეს მომენტები შეგვიძლია გავიგოთ, რო-
გორც პოლიტიკური ცნობიერების განვითარების ფაზები, რომლებიც,
თავის მხრივ, განსაზღვრავენ სოციალური ძალების ურთიერთობების
დინამიკას.

პირველი და ყველაზე საბაზო მომენტი, „ეკონომიკურ-კორპორატიული“
ცნობიერების მომენტია, როდესაც სოლიდარობა, ერთიანობის განცდა,
და საერთო ორგანიზების საჭიროება მხოლოდ კონკრეტული პროფესი-
ული ჯგუფის შიგნით, ანუ კორპორატიულ დონეზე ვლინდება. მაგალი-
თად, მალაროელი მალაროელის გვერდზე დგას და მის მიმართ სოლიდა-
რულია, თუმცა მას ჯერ კიდევ არ აქვს სოლიდარობის განცდა რკინიგზის
თანამშრომლებთან, მეტროს მემანქანებთან თუ სხვა პროფესიული ჯგუ-
ფების წარმომადგენლებთან. ამდენად, პოლიტიკური ცნობიერების ამ
ელემენტარულ, საბაზო ეტაპზე, საერთოობის განცდა არ სცდება კონკრე-
ტულ პროფესიულ ჯგუფს, ანუ კორპორატიულ დონეს, და არ ვრცელდება
სხვა პროფესიულ ჯგუფებზე იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ისინი, შესაძ-
ლოა, ერთსა და იმავე სოციალურ კლასს წარმოადგენდნენ.

პოლიტიკური ცნობიერების შემდეგი, ანუ მეორე მომენტი, არის ფაზა, როდესაც სოლიდარობა მყარდება სოციალურ კლასს შიგნით არსებულ ყველა პროფესიულ ჯგუფს შორის. ცნობიერების განვითარების ამ ეტაპზე, მაგალითად, მღაროელები, რკინიგზის თანამშრომლები თუ მასწავლებლები, აცნობიერებენ საერთო ინტერესს საკუთარ სოციალურ კლასს შიგნით, და სოლიდარობას ავითარებენ არა მხოლოდ საკუთარი პროფესიული ჯგუფის წევრებთან (მაგალითად, მღაროელები მღაროელების მიმართ), არამედ სხვადასხვა პროფესიულ ჯგუფებს შორისაც (მღაროელები მეტროს მუშაკების მიმართ). თუმცა, საგულისხმოა, რომ, როგორც გრამში ამბობს, ამგვარი პროფესიულ ჯგუფებს შორისი სოლიდარობა მაინც „წმინდად ეკონომიკურ“ სფეროში რჩება, და ამდენად, ჯერ კიდევ ეკონომისტურ ხასიათს ატარებს (Gramsci, 1999, p. 405). პოლიტიკური ცნობიერების მეორე მომენტი იმითაც არის საინტერესო, რომ ამ ფაზაში, პროფესიული ჯგუფები, არსებული სახელმწიფო ინსტიტუტების ფარგლებში იწყებენ საკანონმდებლო თუ ადმინისტრაციულ პროცესებში მონაწილეობას, აყენებენ საკუთარ მოთხოვნებსა და რეფორმის ინიციატივებს, და ცდილობენ მათ გატანას საკანონმდებლო პროცესებში. ამით ისინი გარკვეულწილად სახელმწიფოს მხრიდან ლეგიტიმურ პოლიტიკურ აღიარებას მოითხოვენ და ცდილობენ პოლიტიკურად თუ იურიდიულად გათანაბრებას სხვა მმართველ ჯგუფებთან. თუმცა, გრამშის მიხედვით, ამგვარი პოლიტიკური ცნობიერებით ნაკარნახევი პოლიტიკური ქმედების შეზღუდულობაა ის, რომ ეს ქმედებები ჯერ კიდევ რჩება არსებული სტრუქტურებისა და ინსტიტუტების ჩარჩოებში, და მათ ფუნდამენტურ გადააზრებასა თუ ცვლილებას, საკუთარი სისტემის შიგნით განხორციელებული ძირითადად რეფორმისტული ხასიათის გამო, ნაკლებად მოიაზრებს.

პოლიტიკური ცნობიერების მესამე მომენტი – ეს არის ფაზა, როდესაც სოციალური ჯგუფები უკვე აცნობიერებენ იმ გარემოებას, რომ საკუთარი კორპორატიული ინტერესები, „წმინდად ეკონომიკური კლასის კორპორატიულ ლიმიტებს სცდებიან, და შეუძლიათ და უნდა გახდნენ სხვა დაქვემდებარებული ჯგუფების ინტერესებიც“ (Gramsci, 1999, p. 405). გრამში მესამე მომენტს „პოლიტიკურ ფაზას“ უწოდებს, რომელსაც მისი თქმით, „არა მხოლოდ უნისონში მოჰყავს ეკონომიკური და პოლიტიკური მიზნები, არამედ ქმნის ინტელექტუალურ და მორალურ ერთობას, ასევე სვამს

ყველა იმ საკითხს, რომლის ირგვლივაც ბრძოლა, კორპორატიულის ნაცვლად, უნივერსალურ სიბრტყეზე მიმდინარეობს, და ქმნის ძირითადი, ანუ ფუნდამენტური სოციალური ჯგუფის ჰეგემონიას სხვადასხვა დაქვემდებარებულ ჯგუფზე“ (Gramsci, 1999, pp. 405–406). პოლიტიკური ფაზა არის მომენტი, როდესაც კოლექტიური სოციალური აქტორები მხოლოდ საკუთარ ეკონომიკურ ინტერესებსა და წუხილებს კი არ გამოხატავენ, არამედ ახერხებენ მათ უნივერსალურ და საყოველთაო ბრძოლებად გადაქცევას. ბრძოლის უნივერსალიზაციის პროცესში, კონკრეტული კლასი ჰეგემონიის შექმნის პროცესში ქმნის „საზოგადო ინტერესის“ ახალ, ჰეგემონურ კონცეფციას, რომელმაც ტრანსფორმაციული პოლიტიკა უნდა აწარმოოს (Carroll & Ratner, 2010).

მთელი ეს პროცესი, რომელსაც პირობითად შეგვიძლია გრამშის კორპორატისტული vs. უნივერსალისტური პოლიტიკური ცნობიერების დებატები დავარქვათ, შეგვიძლია გრამშისეული ჰეგემონიის შექმნის მცდელობად მოვიაზროთ, რომლის ფარგლებშიც გრამში უარყოფს კლასის ეკონომისტურ რედუქციონიზმს და აფართოებს მას იმგვარ სოციალურ ჯგუფად ან პოლიტიკურ მოძრაობად, რომელსაც აქვს უნარი ეკონომიკური, პოლიტიკური, ინტელექტუალური და მორალური საკითხები გააერთიანოს და ამით მიაღწიოს უნივერსალურ ფაზას, ანუ უნივერსალური ცნობიერების მომენტს. ამგვარი პოლიტიკური მოძრაობის ჩამოყალიბება კი, თავის მხრივ, აღარ წარმოადგენს ცალკეული შრომითი მოძრაობების თუ პროფკავშირების პასუხისმგებლობას, არამედ მოიაზრებს ისეთი აქტორების ჩართულობასაც, როგორებიც არიან პოლიტიკური პარტიები, ინტელექტუალები და ა.შ. პასუხისმგებლობის საკითხს, ქვემოთ უფრო განვავრცობ.

ჭიათურის მაღაროელთა გაფიცვა როგორც კორპორატისტული ბრძოლა

თუ ჭიათურის 2019 წლის გაზაფხულის გაფიცვებს გრამშისეული კორპორატისტული vs. უნივერსალისტური პოლიტიკური ცნობიერების ანალიზის ჩრილში განვიხილავთ, ცხადი ხდება, რომ ჭიათურის მაღაროელების გა-

ფიცვა ძირითადად კორპორატისტული ბრძოლა იყო. ან უფრო სწორედ, კორპორატისტული ბრძოლების თვალსაჩინო სიმბოლიზაცია პოსტსაბ-ჭოთა საქართველოს 30-წლიანი ტრანსფორმაციის პროცესში. ეს კი იმ აზრით, რომ ჭიათურის გაფიცვა სხვადასხვა ისტორიული თუ სტრუქტურულად განპირობებული მიზეზების გამო, რომლებიც თავის მხრივ სიღრმისეულ გამოკვლევას იმსახურებენ, ვერ გასცდა კოლექტიური პოლიტიკური ცნობიერების ელემენტარულ, ეკონომიკურ-პოლიტიკურ ფაზას, ვერ მოახერხა უფრო ზოგადი, საერთო და უნივერსალური ინტერესის გამოკვეთა და ახალი ტიპის პოლიტიკური ბრძოლის წარმოქმნა, რომელსაც უფრო ფართო ტრანსფორმაციის პოტენციალი ექნებოდა და უფრო მეტ მხარდამჭერს მიიზიდავდა.

გარდა ამისა, ჭიათურის მადაროელების გაფიცვამ დაგვანახა, რომ კოლექტიურად მიღწეული გამარჯვება, როგორსაც მადაროელებმა გაფიცვის დასასრულს მიაღწიეს, თუნდაც კორპორატისტული ინტერესების შეზღუდულ დონეზეც კი, შესაძლოა, სულაც არ ყოფილიყო მნიშვნელოვანი გრძელვადიანი შედეგების მომტანი: მაგალითად, ქართულ რეალობაში, როდესაც ეროვნული ვალუტა სიმყარით არ გამოირჩევა და მუდმივ გაუფასურებას განიცდის, ხელფასების თუნდაც 35%-იანი მატება ინფლაციის ტენდენციის გაუთვალისწინებლად, გრძელვადიან პერსპექტივაში სულაც არ იძლევა მატერიალური კეთილდღეობის გაუმჯობესების პირობას. ამდენად, ამგვარ არასტაბილურ ეკონომიკურ კონტექსტებში, გაფიცული მშრომელების მიერ მხოლოდ ხელფასის გაზრდის ეკონომისტური მოთხოვნა, სხვა დამატებითი დაცვის გარანტიების გარეშე, აღარ გამოიყურება მშრომელთა საცხოვრებელი და შრომის პირობების ეფექტიანი გაუმჯობესებისათვის საკმარის პირობად. იმაზე რომ აღარაფერი ვთქვათ, რომ მსგავსი მოთხოვნა, ცხადია, ვერ გააუმჯობესებდა იმ ზოგად სოციალურ და ეკოლოგიურ კატასტროფულ სურათს, რაც ადგილზე საბაზრო ძალების ისტორიულმა განვითარებამ მშრომელებსა და ადგილობრივ მოსახლეობას მოუტანა.

ჭიათურის მშრომელთა გაფიცვის მაგალითზე, შესაძლოა, ითქვას, რომ საქართველოში, მშრომელთა მოძრაობების პოლიტიკური ცნობიერების ეკონომიკურ-კორპორატისტულ დონეზე გაყინვა და მათი წარუმატებლობა, მოეხდინათ ბრძოლის ფართო პოლიტიზება – შრომის საკითხების

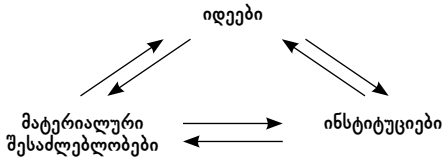
პოპულარულ პოლიტიკურ სივრცეში, ხოლო მშრომელთა სივრცეში პოპულარული პოლიტიკის საკითხების შემოტანა – არ შეიძლება მხოლოდ მშრომელთა მოძრაობების უუნარობითა და უძალდობით აიხსნას. ამიტომაც, ისინი ვერ იქნებიან პოსტსაბჭოთა საქართველოში მშრომელთა მოძრაობებისა და შრომის ორგანიზების მხრივ ზოგადი სიტუაციის გამო პასუხისმგებლობის მატარებელი ერთადერთი აქტორები. ამის სანაცვლოდ, მხედველობაშია მისაღები არსებული ისტორიული ძალაუფლების სტრუქტურა და მისი შემადგენელი ელემენტები, რომლებმაც მნიშვნელოვნად განაპირობეს სოციალური ჯგუფების, მათ შორის, მშრომელთა მოძრაობების ქცევა, და დააბრკოლეს მათი პოლიტიკური ცნობიერების განვითარება. მომდევნო ნაწილში, სწორედ ამგვარ ისტორიულ სტრუქტურებს განვიხილავ.

ნეოგრამშიანული ისტორიული სტრუქტურების მეთოდი, როგორც სხვადასხვა სოციალური ძალის პასუხისმგებლობის დანახვის გზა

ნეოგრამშიანული ანალიტიკური ჩარჩო საშუალებას გვაძლევს, რომ იმ ისტორიული სტრუქტურების რაობა განვსაზღვროთ, რომლებმაც საქართველოში შრომის ორგანიზების პოსტსოციალისტური მდგომარეობა ჩამოაყალიბეს. ამ თეორიულ ტრადიციას მეოცე საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი პოლიტიკის მეცნიერი რობერტ კოქსი განავრცობს თავის ცნობილ სტატიაში, „სოციალური ძალები, სახელმწიფოები და მსოფლიო წესრიგები: საერთაშორისო ურთიერთობების თეორიის მიღმა“ (Cox, 1981). სტატიაში კოქსი გვთავაზობს ერთ-ერთ გზას, რომლის საშუალებითაც, შესაძლებელია განისაზღვროს ისტორიული სტრუქტურების სისტემური ხასიათი. ამ პერსპექტივით, ისტორიული სტრუქტურა ფუნქციურად მიჩნეულია ერთგვარ „მოქმედების ჩარჩოდ“, – რაც იმას გულისხმობს, რომ ადამიანები ნებისმიერ ეპოქაში ცხოვრობენ ამა თუ იმ სტრუქტურაში, რომელიც ქმნის მოცემულ ისტორიულ ეპოქაში არსებულ აქტორთა ქმედების კონტექსტს – ანუ ჩარჩოს (Cox, 1981, p. 131). შესაბამისად, ისტორიული სტრუქტურა არა

თავისთავად არსებული განყენებული მოვლენაა, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ თავისთვის არსებობს, არამედ დიდწილად განაპირობებს ამ ისტორიულ სტრუქტურაში მოქმედი აქტორების ქცევასაც. ქმედების ჩარჩოები, ამდენად, იგივე ისტორიული სტრუქტურებია.

თავის მხრივ კი, ამგვარ ისტორიულ სტრუქტურას ქმნიან „ძალთა იმგვარი კონფიგურაციები“, როგორებიც არიან იდეები, მატერიალური შესაძლებლობები და ინსტიტუციები. საგულისხმოა, რომ „ეს კონფიგურაცია აქტორების ქმედებებს პირდაპირ და მექანიკურად კი არ განაპირობებს, არამედ ახორციელებს გარკვეულ წნეხებსა და შეზღუდვებს“ (Cox, 1981, p. 135). ასევე, როგორც კოქსი აღნიშნავს, ინდივიდებსა თუ ჯგუფებს, რომლებიც ამა თუ იმ ისტორიულ სტრუქტურაში ოპერირებენ, შეუძლიათ შეენიანაღმდეგონ ისტორიული სტრუქტურის მიერ ნაწარმოებ შეზღუდვებს, თუმცა მათი უგულებელყოფა არ ძალუძთ (Cox, 1981, p. 135). მეორე მხრივ, თუ ისინი დააპირებენ გაბატონებული ისტორიული სტრუქტურისათვის წინააღმდეგობის განწევას, მათ ეს ალტერნატიული – ანუ საპირისპირო, კონტრპეგემონიური სტრუქტურის შენებით უნდა განახორციელონ. თავად სტრუქტურა კი იმგვარი სისტემაა, სადაც სამი ტიპის ძალა – იდეები, მატერიალური შესაძლებლობები და ინსტიტუციები – ინტერაქციაში თანაარსებობენ და ერთმანეთს განსაზღვრავენ. იდეები აქ გულისხმობს გარკვეული სოციალური წესრიგის შესახებ დამკვიდრებულ და გაზიარებულ ცნებებსა და შეხედულებებს; ინსტიტუციონალიზაცია, როგორც წესი, ამგვარი დამკვიდრებული შეხედულებების მასტაბილიზებელი და უკვდავსაყოფი საშუალებაა, რის შედეგადაც ინსტიტუტები არსებულ ძალაუფლებრივ ურთიერთობებს ასახავენ და მათ დროში ასაზრდოებენ; მატერიალური შესაძლებლობები კი მატერიალური, ტექნოლოგიური და ორგანიზაციული სიმდიდრის სახით არსებობენ, რომელთაც პროდუქტიული და დესტრუქციული პოტენციალი აქვთ (Cox, 1981). კოქსის მიხედვით, ის, თუ კონკრეტულად რა მიმართულებით მოძრაობენ სოციალური ძალები, და რომელი ძალა რომელს განაპირობებს, ისტორიული შეკითხვაა, და ცალკეული საკითხის შემთხვევაში, ინდივიდუალურად უნდა იქნას შესწავლილი (Cox, 1981, p. 136).

წყარო: (Cox, 1981, p. 136)

საქართველოს ინდუსტრიულ მშრომელთა მოძრაობების გაგება ისტორიული სტრუქტურების მეთოდით

ისტორიული სტრუქტურის ანალიზის ამ მეთოდის საშუალებით, საქართველოში მშრომელთა მოძრაობებისა თუ იმ სოციალური ჯგუფების ანალიზი, რომლებიც კორპორატიული ძალაუფლების შემცირებას ცდილობენ, მათი სისუსტისა თუ ფრაგმენტაციის ახსნა, ერთი მხრივ, იდეების დონეზე, მოითხოვს ქვეყანაში ბოლო 30 წლის განმავლობაში დამკვიდრებული ნეოლიბერალური დისკურსების უმთავრესი მახასიათებლების გამოკვლევასა და გამოკვეთას; მეორე მხრივ, მატერიალური შესაძლებლობების დონეზე, იმ აქტორთა ანალიზს, რომლებიც ფლობენ რესურსებს კაპიტალის, ბუნებრივი რესურსების მოპოვების, თუ სხვა იმგვარი მატერიალური საშუალებებით, რომელთაც წარმოების პროცესში ჩართვა შეუძლიათ; ბოლოს, ინსტიტუციურ დონეზე, მნიშვნელოვანი ხდება იმ კოლექტიურ აქტორთა თუ პოლიტიკური ინსტიტუტების ახსნა, რომელთა არსებობის პოლიტიკურ მიზანსაც არსებული სტრუქტურის შენარჩუნება/ან მისთვის წინააღმდეგობის გაწევა წარმოადგენს.

ისტორიული სტრუქტურის ეს მეთოდი შესაძლებელს ხდის, ინსტიტუციური, იდეური თუ მატერიალური ძალების მთელი სპექტრი მივიჩნიოთ საქართველოში შრომის ორგანიზების თუ კოლექტიური პოლიტიკური ცნობიერების არსებული ვითარების ხელშემწყობი პირობების შემქმნელად: სოციალურ ძალთა ეს ფაქტორები შესაძლებელია იყოს: გაბატონებული საბაზრო იდეოლოგია, შინაარსობრივად იდენტური პოლიტიკისა და

იდეოლოგიის მატარებელი პოლიტიკური პარტიები, სხვადასხვა სახელმწიფო ინსტიტუტები, პროფესიული კავშირები, დამსაქმებელთა და ბიზნეს ასოციაციები, სამოქალაქო საზოგადოება და არასამთავრობო ორგანიზაციები, კორპორატიული მედია ლანდშაფტი, კრიტიკული საზრისისაგან დაცლილი უნივერსიტეტები და ინტელექტუალები და ა.შ. პასუხები იმგვარ შევითხვებზე, თუ რომელი აქტორი რა ტიპის ხელშეწყობ პირობებს წარმოქმნის, მხოლოდ სპეციფიკური გამოკვლევისა და ანალიზის შედეგად შეიძლება ვამტკიცოთ.

ამგვარი ანალიზის ერთ-ერთი ნაწილის საილუსტრაციოდ შეგვიძლია მოვიყვანოთ საქართველოში დამკვიდრებული საჯარო დისკურსული ველი და განვაგრცოთ მოსაზრება, რომ მშრომელთა მოძრაობების მიერ პოლიტიკური მომენტის შექმნის უუნარობა და პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის ვერ-წარმოება სულაც არ არის ქვეყანაში დამკვიდრებული დისკურსული ველისაგან (საჯარო პოლიტიკური და მედია სივრცეები) განყენებული მოცემულობა. პირიქით, მშრომელთა უუნარობა და ჰეგემონური დისკურსი, შესაძლოა, ურთიერთგანმაპირობებელ ფენომენებად მივიჩნიოთ. პოსტსაბჭოთა საქართველოში, ჭიათურის, ისევე როგორც სხვა ინდუსტრიული მშრომელების მოძრაობები – მენისტრიმული ხედვით, პოლიტიკისა და ძალაუფლებისაგან საკმაოდ მოშორებულ მოვლენებად აღიქმება. საჯარო სივრცე, რომელიც გაჭერებულია აგრესიული ანტიკომუნისტური იდეოლოგიით, მშრომელთა ორგანიზების ენას საბჭოთა „ჩამორჩენილ“ წარსულს მიაკუთვნებს. ამგვარ სივრცეში, ინდუსტრიული მშრომელების საგაფიცვო მოთხოვნები, მართალია, სამართლიან მოთხოვნებად აღიქმება, თუმცა, ვინაიდან მშრომელთა ბერკეტისა და რეალური ძალაუფლების მტკიცე დემონსტრირება მრავალი წლის განმავლობაში ვერ ხერხდებოდა, და მშრომელის, როგორც დოვლათის შემქმნელის როლი, ჯეროვნად არ აღიარებულა, ინდუსტრიული მშრომელები, როგორც წესი, პოსტსაბჭოთა დეინდუსტრიალიზებული და გაღარიბებული საქართველოს მოსახლეობის ერთ-ერთ ყველაზე სუსტ და არაპრივილეგირებულ ნაწილად მიიჩნევიან. ასეთ უძალო სეგმენტს, როგორც წესი, არ მიაკუთვნებენ სოციალური მობილობის რაიმე რეალურად წარმოსადგენ შესაძლებლობას, ან ადეკვატური პოლიტიკური გამოხატვის უნარებს. მშრომელთა მოთხოვნების დაკმაყოფილება დამსაქმებლის

მიერ, თითქმის უთანაბრდება გარკვეული ტიპის საქველმოქმედო აქტს, და არა დოვლათის უფრო სამართლიანი გადანაწილების პრინციპს. რაც ყველაზე თვალშისაცემია, დამსაქმებელთა და დასაქმებულთა დავა, ხშირად, საბაზრო ურთიერთობის თავისუფალი ნების გამომხატველ მხარეებს შორის კერძო დავად წარმოჩინდება. მაგალითად, ჭიათურის მაღაროელების გაფიცვების დროს, 2019 წლის გაზაფხულზე, პოლიტიკური თანამდებობის პირები მმართველი პარტიიდან, მიუხედავად იმისა, რომ სოლიდარობას საჭაროდ გამოხატავდნენ გაფიცული მაღაროელების მიმართ, დავას არა საჭაროდ, არამედ კერძო სფეროდ წარმოაჩენდნენ. საკუთარ თავს კი წარმოადგენდნენ შედარებით ნეიტრალურ აქტორებად, რომელთაც დამსაქმებელსა და დასაქმებულს შორის არსებულ კერძო დავაში ჩართვა მხოლოდ სიტუაციიდან გამომდინარე მოუწიათ. ასე მაგალითად, მაშინდელმა ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრმა ნათია თურნავამ, თავის სპეციალურ საპარლამენტო მიმართვაში, რომელიც მაღაროელების გაფიცვის დასრულებისას გააკეთა, განაცხადა, რომ მედიაციის პროცესებში მთავრობის ჩარევა მოჰყვა მრავალ წარუმატებელ მოლაპარაკებას, რის შედეგადაც ცხადი გახდა, რომ კომპანიასა და მშრომელებს შორის ეფექტიანი მოლაპარაკების რესურსი აღარ იყო. მისივე თქმით, წარმატებული მოლაპარაკება შესაძლებელი გახდა არა იმიტომ, რომ მთავრობა ჩაერთო, არამედ იმიტომ, რომ „ზოგადად, საბაზრო ეკონომიკის პირობებში, აღნიშნული საკითხი დარეგულირებული უნდა იყოს ორ სუბიექტს შორის – დამსაქმებელსა და დასაქმებულს შორის. როგორც წესი, ამ პროცესში პროფკავშირები ერვებიან და ეს არის ცივილიზებული გზა. (...) ჩვენი ჩარევები უნდა იყოს ძალიან დობირებული და კარგად არგუმენტირებული. კერძო ბიზნესს საშუალება უნდა მიცეთ, საკუთარ დასაქმებულებთან საუბარი თვითონ ისწავლონ და არ დაუშვან მსგავსი სახის ექსცესები“ (1TV.GE, 2019).

მინისტრის ეს მიმართვა კარგად აჩვენებს კაპიტალისა და შრომის ურთიერთობის შესახებ დამკვიდრებულ ხედვას, რომელიც ამ ურთიერთობას მთლიანად დეპოლიტიზებულ კერძო სფეროდ წარმოგვიდგენს. ამ ხედვის მიხედვით, დავის მხარეები ერთმანეთთან წინასწარ არიან შეთანხმებული თავისუფალი და ინფორმირებული არჩევანის საფუძველზე. ეს სიტუაცია კი ჰეგემონური სააზროვნო გონის მიერ პოსტსოციალისტურ ქვეყ-

ნებში დემოკრატიის მიღწევის იმგვარ თვალსაჩინო მაგალითად არის მიჩნეული, რომლითაც საბჭოთა ტოტალიტარიზმის პერიოდში დასაქმებულები ვერ სარგებლობდნენ. ცხადია, რომ ამგვარი ხედვა, მხარეებს შორის აშკარა ასიმეტრიულ ძალაუფლებრივ ურთიერთობებს არაფრად აგდებს და თავისუფალი არჩევანის საფარველქვეშ, შრომითი ურთიერთობის სუსტ მხარეს დაუცველს ტოვებს.

ამდენად, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ მშრომელთა მოძრაობის მიერ პოლიტიკური ბრძოლის შექმნის უუნარობა მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია იმ იდეოლოგიზირებული პოლიტიკურ-დისკურსული ველით, რომელიც წარმატებით ახერხებს პოლიტიკური საკითხების პრივატიზებას, და თავისუფლების სახელით, მშრომელთა საბაზისო უფლებების შეზღუდვის ხარჯზე, მსხვილი კაპიტალის ინტერესს ემსახურება. შრომითი ურთიერთობების ამგვარი დეპოლიტიზება, პროდუქტულ ძალებს მნიშვნელოვან წინაღობას უქმნის იმისთვის, რათა საკუთარი სიტუაციის სრულად გააზრება და კორპორატისტული პოლიტიკური ცნობიერების გადალახვა შეძლონ.

აქვე, თუ ნეოგრამშმიანული ისტორიული სტრუქტურების მეთოდს მივყავით, მნიშვნელოვანია იმის გააზრებაც, რომ ეს მეთოდი მიზნად ისახავს სოციალურ ძალთა კონფიგურაციის შედარებით სრული სურათის წარმოჩენას. ამდენად, დისკურსული ნაწილი, რომელიც ზემოხსენებულ დამკვიდრებული იდეების ჭრილში განვიხილეთ, მხოლოდ ერთ, იდეურ ნაწილს წარმოადგენს. ისტორიული სტრუქტურის მთლიანობაში აღსაქმელად, საჭირო იქნებოდა მისი ურთიერთობის დანახვა ორ დანარჩენ – მატერიალური შესაძლებლობებისა და ინსტიტუციების ასპექტებთანაც.

როგორ შეიძლება გავიგოთ პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსი

პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის ნორმატიული კრიტერიუმის განმარტებისათვის, დავეყრდნობი კრიტიკული თეორიის ტრადიციას, კერძოდ კი, ანტონიო გრამშის ჰეგემონიის კონცეფციასა და მისი „სიტუაციების ანალიზის“ ისტორიულ მეთოდს (Gramsci, 1999). მოძრაობების

პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსი, ყველაზე ზოგადი არსით, მიზნად ისახავს კაპიტალისტური ძალების ისტორიული განვითარებისათვის წინააღმდეგობის გაწევას და კაპიტალისტური ჰეგემონიის ტრანსფორმაციის საშუალებით ემანსიპატორული კონტრჰეგემონური სტრუქტურის წარმოქმნას. მეორე მხრივ, ჰეგემონიის ცნებას გრამში უსადაგებდა სოციალურ კლასთა ურთიერთობას, როდესაც მისი ძირითადი მიზანი იყო, აეხსნა იმ პერიოდის იტალიელი ინდუსტრიული მშრომელების უუნარობა და ასევე, სამომავლო პოტენციალი, შეექმნათ ისტორიული ბლოკი და ჰეგემონია სხვა კლასებზე დაემყარებინათ (Carroll & Ratner, 2010). ამ ტრადიციამ დაყრდნობით, მოძრაობების პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი და ღირებული დისკურსი შეიძლება დავინახოთ როგორც დისკურსული პრაქტიკა, რომელიც კონტრჰეგემონური სტრუქტურის შექმნას ცდილობს.

პოლიტიკური აზროვნების ეს ტრადიცია, ცხადია, დღევანდელ რეალობასა და ისტორიულ კონტექსტზე მორგებასა და მეთოდოლოგიურ დახვეწას საჭიროებს. დღევანდელი გადმოსახედიდან, ერთ-ერთი ფუნდამენტური შეკითხვა ის არის, თუ რა შეიძლება იყოს კონტრჰეგემონური პოლიტიკა და რა იდეებს უნდა დაეფუძნოს იმგვარი უნივერსალისტური დისკურსი, რომელიც მშრომელთა მოძრაობას კორპორატისტულიდან უნივერსალისტურ ფაზამდე გადაიყვანს და ამით, მას ადგილს მიუჩენს არა კორპორატიულ, არამედ პოლიტიკურ სივრცეში. ფუნდამენტური შეკითხვაა ისიც, თუ რა ტიპის აქტორები შეიძლება მოვიაზროთ კონტრჰეგემონური პოლიტიკის ტრანსფორმაციულ აქტორებად; ან სულაც, რამდენად შეგვიძლია ეროვნული კონტექსტები მივიჩნიოთ მსგავსი ფუნდამენტური ცვლილებების გასატარებლად საკმარის და ადეკვატურ სივრცეებად. მაგალითად, საქართველოს შემთხვევაში, 90-იან წლებში საბჭოთა კავშირის დანგრევამ, ძველი კლასობრივი სტრუქტურის მოშლა გამოიწვია. პოსტსაბჭოთა პერიოდში, ახალი ტიპის კაპიტალიზმთან ერთად ახალი სოციალური სტრუქტურა და პოლიტიკური სუბიექტები წარმოიშვნენ, რამაც ძველი წარმოდგენები კლასზე და მის პოლიტიკურ პოტენციალზე თითქმის მთლიანად შეცვალა. შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ეკონომიკური გლობალიზაციისა და მასობრივი მიგრაციის ფონზე, ახალი წარმოდგენები კლასსა და მის პოლიტიკურ პოტენციალზე ჯერჯერობით არ გამოკვეთილა.

ამ დიდი შევითხვებისთვის პასუხის გაცემამდე, პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის განმარტებისათვის ისევ გრამშის ისტორიულ მეთოდს და ნეოგრამშინულ კრიტიკულ თეორიას მოვიშველიებ. „ციხის ჩანანერების“ ერთ-ერთ ზემოთ უკვე განხილულ თავში, „სიტუაციების ანალიზი. ძალთა ურთიერთობა“ (Gramsci, 1999, pp. 397–411), გრამში განიხილავს სიტუაციების ანალიზის ისტორიულ მეთოდს, როგორც პოლიტიკურად საინტერესო ემპირიული დაკვირვებისა და კვლევების პრაქტიკულ წესებს. ასეთი ისტორიული და პოლიტიკური ანალიზი ეყრდნობა ორ ძირითად ასპექტს: ა) სოციალური და პოლიტიკური ძალების ურთიერთობის გამოკვლევას; ბ) ორგანული და პერმანენტული მოვლენების გარჩევას კონიუნქტურული მოვლენებისაგან, იმისათვის რათა ყოველდღიური პოლიტიკური კრიტიკის ნაცვლად წარმოიქმნას სოციოისტორიული კრიტიკა.

სოციალური და პოლიტიკური ძალების ურთიერთობასთან მიმართებით გრამში წერს: „იმისათვის, რათა ემპირიული დაკვირვების ელემენტებმა პოლიტიკის მეცნიერებაში აბსტრაქტული და ილუზორული ხასიათი არ მიიღონ (...) ისინი ძალთა ურთიერთობის კონტექსტში უნდა განვიხილოთ რომელიმე არსებულ დონეზე. ეს დონეები შესაძლოა იყოს საერთაშორისო ძალებს შორის ურთიერთობა (...), ან საზოგადოების შიგნით არსებული ობიექტური ურთიერთობები – ანუ, პროდუქტიული ძალების განვითარების არსებული ხარისხი; ან კიდევ ურთიერთობა პოლიტიკურ ძალებსა და მხარეებს (ჰეგემონური სისტემები სახელმწიფოს შიგნით) შორის; აგრეთვე, არსებული (ან პოტენციური სამხედრო) პოლიტიკური ურთიერთობები“.¹

სტრუქტურის შესწავლის ისტორიული მეთოდოლოგიის მეორე პრინციპი შეეხება ორგანული (ან შედარებით პერმანენტული) მოძრაობებისა თუ მოვლენების გამორჩევას კონიუნქტურული (ანუ შემთხვევითი და დროებითი) მოვლენებისაგან. მიუხედავად იმისა, რომ კონიუნქტურული მოვლენა თუ ფენომენიც დამოკიდებულია ორგანულ მოვლენაზე და მისგან განსაზღვრულ მოვლენად შეიძლება მივიჩნიოთ, ის წარმოქმნის ყოველდღიური

¹ აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ გლობალური პოლიტიკური ეკონომიკის დისციპლინის განმარტებით, სოციალურ ძალებს წარმოების ურთიერთობები აყალიბებენ, და ისინი არსებობენ არა მხოლოდ კონკრეტული სახელმწიფოების შიგნით, არამედ მსოფლიო სტრუქტურის მახასიათებლებიც არიან (Cox, 1981). მეორე მხრივ, ობიექტური სოციალური ურთიერთობები მიუთითებენ პროდუქტიული/მატერიალური ძალების განვითარების არსებულ ხარისხზე, რაც სხვადასხვა სოციალური კლასის წარმოქმნის მატერიალისტურ ბაზას წარმოადგენს (Gramsci, 1999, p. 404).

ტიპის პოლიტიკურ კრიტიკას, რომელიც სამიზნედ კონკრეტულ პიროვნებებს და პოლიტიკოსებს ირჩევს, და ამდენად, ამგვარი ტიპის კრიტიკას „რა გააჩნია შორსმჭვრეტელი ისტორიული მნიშვნელობა“ (Gramsci, 1999, p. 400). ორგანული ფენომენის გამორჩევა დროებითი კონიუნქტურული ფენომენისაგან კი, მეორე მხრივ, საშუალებას გვაძლევს ვანარმოოთ სოციოისტორიული დაკვირვება და კონკრეტული პიროვნებების ნაცვლად უფრო ფართო ისტორიული განვითარებების კრიტიკა წარმოვქმნათ.

ვინაიდან სიტუაციების ანალიზის გრამსკიანულ ფორმულას მნიშვნელოვანი პოლიტიკური იმპლიკაციებიც გააჩნია იმასთან დაკავშირებით, თუ რა ტიპის პოლიტიკურ კრიტიკას წარმოქმნის იგი, ნეოგრამსკიანული კრიტიკული თეორიის იმ პრინციპთან შერწყმით, რომელიც ალტერნატიული ნორმატიული სისტემის წარმოდგენის აუცილებლობაზე მიუთითებს (Cox, 1981), ის შესაძლოა გამოიყენებოდეს არა მხოლოდ ანალიტიკური დაკვირვების ისტორიულ მეთოდად, როგორცაა ის თავად გრამსკიმ ჩაიფიქრა, არამედ პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი, კონტრპეგემონური დისკურსის შექმნის სახელმძღვანელოდაც.

შევეცადოთ ეს მეთოდი ამჟამინდელ ქართულ რეალობას დავეკავშიროთ და ვიკითხოთ, თუ რა შეიძლებოდა ყოფილიყო პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსი, მაგალითად, ჭიათურის მალაროელების გაფიცვების კონტექსტში. ამ შემთხვევაში, ყველაზე ზოგადი ფორმულირებით, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი და ღირებული დისკურსი იქნებოდა: 1) იმგვარი დისკურსის შექმნა, რომელიც ჭიათურის მალაროელების სიტუაციის პრობლემატიზებას ობიექტური სოციალური ძალების (ადგილობრივი თუ საერთაშორისო) კონტექსტში მოახდენდა; 2) მშრომელთა და ქალაქის მცხოვრებთათვის არსებულ რთულ პირობებს გრძელვადიან და პერმანენტულ მიზნებს დაუკავშირებდა (მაგ.: სახელმწიფო ქონების პრივატიზება და მოპოვების ლიცენზიის კერძო აქტორზე გაცემა და მისი გრძელვადიანი სოციალურ-ეკონომიკური და ეკოლოგიური შედეგები) და მათ კონიუნქტურული მიზნებისაგან გამიჯნავდა (დამსაქმებელი კომპანიის ამჟამინდელი მენეჯმენტი); 3) შეეცდებოდა ალტერნატიული სოციალური და პოლიტიკური წესრიგის შესახებ იმგვარი ხედვების გენერირებას (Cox, 1981), რომლებიც მომავლის ხედვას სოციალური და ეკოლოგიური პრობლემების იმგვარ ერთობლივ გადანყვეტა-

ზე დააფუძნებდნენ, რომელიც ტრანსფორმაციულ პროცესებში ადგილობრივი მოსახლეობის შემოქმედებით და აქტიურ როლს წინ წამოსწევდა.

დაკვირვების ისტორიული მეთოდის დისკურსულ სტრატეგიად გამოყენება მიზნად ისახავს მშრომელთა წმინდად ეკონომიკური კლასის ეკონომიკურ-კორპორატიული ინტერესების გადასალახად ნიადაგის მომზადებას, და ამით, ბრძოლის უფრო ფართო პოლიტიკებისათვის პირობების შექმნას. შეგვიძლია დავუშვათ, რომ ამგვარი დისკურსის წარმოება სხვა პროფესიული ჯგუფის წევრებს (იქნება ეს მალაროელები, ექთნები, მეტროს მუშაკები, თუ მასწავლებლები) საშუალებას მისცემს, რომ უსამართლობის წყაროს საერთო გაგება განავითარონ, საკუთარი პრობლემები სხვა პროფესიული ჯგუფის პრობლემებს დაუკავშირონ და ამგვარად, საკუთარი თავი ერთი სოციალური ჯგუფის წევრებად წარმოიდგინონ. სხვადასხვა პროფესიული ჯგუფის წევრების მიერ ერთი სოციალური ჯგუფის წევრად საკუთარი თავის წარმოდგენა იქნებოდა კოლექტიური პოლიტიკური ცნობიერების შემდეგი საფეხური, და სოლიდარობის წყარო უკვე არა მხოლოდ პროფესიულ ჯგუფს შიგნით არსებულ წევრებს შორის, არამედ უკვე სხვადასხვა პროფესიულ ჯგუფებს შორის. როგორც სოციალური მოძრაობების მკვლევრები, კაროლი და რატნერი წერენ ახალი ისტორიული ბლოკის შექმნის შესაძლებლობის განხილვისას, უსამართლობის წყაროს ამგვარი საერთო გაგება, მოძრაობებს საშუალებას აძლევს, რომ „გასცდნენ კონკრეტულ საკითხზე დაფუძნებულ პოლიტიკას და ინტეგრირება გაუკეთონ განსხვავებული მოძრაობების კონკრეტულ დღის წესრიგებსაც... სოლიდარობის მორალური და ინტელექტუალური ბაზისის შექმნით, ასეთ ქმედებას ჰარმონიაში მოჰყავს მოძრაობების პოლიტიკა“ (Carroll & Ratner, 2010, p. 10).

საქართველოს კონტექსტში, მსგავსი პოლიტიკური დისკურსის წარმოების მიზანი, შესაძლოა, იყოს ბაზრის, სახელმწიფოსა და საზოგადოების როლების შესახებ დამკვიდრებული წარმოდგენების ტრანსფორმაცია. 2003 წლის ე.წ. „ვარდების რევოლუციის,“ და მის მომდევნო წლებში განხორციელებული ნეოლიბერალური ექსპერიმენტის წლებში, ქართულ საჯარო სივრცეში, რომელშიც მეტწილად დომინირებდა და ჯერ კიდევ დომინირებს კორპორატიული მედიის მიერ ნაწარმოები დისკურსები, საბაზრო ძალების კრიტიკა ძირითადად მარგინალიზებულ ხასიათს ატარებ-

და. ამგვარ კონტექსტებში, მასობრივი უმუშევრობა და სიღარიბე სახელმწიფოს მიერ სტრუქტურულ გამოწვევებზე პასუხისმგებლობებისგან თავის არიდებით კი არ იხსნება, არამედ იმით, რასაც კრიტიკული პოსტსოციალისტური ანთროპოლოგია „ტრანზიციის სწორხაზოვან-ნორმატიულ კონცეფციებს“ უწოდებს (Gagyí, 2015, p. 17), ანუ აქ მცხოვრები ხალხების სიზარმაცითა და სოციალისტური პერიოდიდან გადმოყოლილი უუნარობით, რაც მათ ამ ახსნების მიხედვით, ხელს უშლის, ფეხი აუწყონ თავისუფალი ბაზრის ახალ ენტერპრენორულ მოთხოვნებს.

ამგვარ პოლიტიკურ სიტუაციაში, პოლიტიკურად ღირებულმა დისკურსმა, შესაძლოა, მიზნად დაისახოს ყოველდღიური ცხოვრების პრობლემებისა და შრომის ყოველდღეობის რეალობის არსის ფუნდამენტური გაგება და მისი ახსნა ფართო საზოგადოებისათვის. იდეალურ შემთხვევაში, ეს ყველაფერი საფუძველს მოამზადებდა დამკვიდრებული პოლიტიკური და ეკონომიკური რეჟიმების ურთიერთგამომდინარე, ტრანსგრესული კრიტიკისათვის, როგორც მის დისკურსულ, ისე ინსტიტუციონალურ და მატერიალურ ასპექტებში. ის ასევე დაისახავდა მიზნად, წახალისებინა ალტერნატიული ეკონომიკური განვითარების დისკურსის წარმოება, რომელიც ადგილობრივ სოციალურ და ეკოლოგიურ გამოწვევებს გაითვალისწინებდა. უფრო პრაქტიკული თვალსაზრისით კი, პოლიტიკურად ღირებული დისკურსი მშრომელთა მოძრაობებს საშუალებას მისცემდა, თავიდან აეცილებინათ კოლექტიურად მიღწეული გამარჯვების დაქვემდებარების საფრთხე უკონტროლო კონიუნქტურულ ცვლილებებზე, რომელიც მსგავს არასტაბილურ კონტექსტებში, ძალიან მოკლე ხანში, მნიშვნელოვნად აუფასურებს კოლექტიურად მიღწეულ გამარჯვებებს.

დასკვნა

სტატიის მიზანი იყო ჭიათურის მალაროელების 2019 წლის გაზაფხულის გაფიცვის მაგალითზე ეჩვენებინა, თუ როგორი მცირე და ლიმიტირებული შედეგები შეიძლება მოჰყვეს მშრომელთა მოძრაობების ქმედებებს პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის არქონის შემთხვევაში. ამის საჩვენებლად, გამოვიყენე გრამშის კორპორატისტულ vs უნივერსალისტური

თეორიული მსჯელობა, რომლის მიხედვითაც, ჭიათურის მადაროელების გაფიცვა, გააზრებულ იქნა ეკონომიკურ-კორპორატიული პოლიტიკური ცნობიერების ფაზად. ვინაიდან ცნობიერების ეს მომენტი კოლექტიური პოლიტიკური ცნობიერების ფაზების მხოლოდ საბაზო, ელემენტარული დონეა, იმის გასარკვევად, თუ რა ფაქტორები უწყობს ხელს მოძრაობების ამ საბაზო პოლიტიკურ ცნობიერებაზე გაყინვას, შემდეგ ნაწილში ნეოგ-რამშიანული ისტორიული სტრუქტურების მეთოდი განვიხილეთ. ისტორიული სტრუქტურების მეთოდმა საშუალება მოგვცა მეთოდოლოგიურად დაგვენახა გზები, თუ როგორ შეგვიძლია მეტნაკლებად სრული სურათის გამოკვეთა ჰეგემონური ისტორიული სტრუქტურის გასაგებად და სხვადასხვა აქტორის პასუხისმგებლობების დანახვა. სულ ბოლოს, პოლიტიკურად ღირებული დისკურსის განმარტებისათვის გამოვიყენეთ გრამშის ანალიტიკური დაკვირვების ისტორიული მეთოდი და შევეცადეთ მომეხაზა სანყისი კონტურები მშრომელთა მოძრაობების პოლიტიკურად მნიშვნელოვანი დისკურსის ძიების პროცესში. ცხადია, ეს ყველაფერი მოძრაობებისათვის უკეთესი პოლიტიკის ძიების მხოლოდ წამოწყებაა და ვიმედოვნებ, რომ მსგავს წამოწყებებს სხვა სოციალური ჯგუფები თუ პრაქტიკული ინტერესის მქონე პოლიტიკის თეორეტიკოსებიც შემოუერთდებიან.

ბიბლიოგრაფია

1TV.GE. (2019). ნათია თურნავა, „ბიზნესს საშუალება უნდა მივცეთ, დასაქმებულებთან საუბარი თავად ისწავლონ და ჭიათურის მსგავსი ექსცესები არ დაუშვან“. 1TV. <https://1tv.ge/news/natia-turnava-business-sashualeba-unda-mivcet-dasaqmebulebtan-saubari-tavad-i-swavlon-da-chiaturis-msgavsi-eqscesebi-ar-daushvan/>

Carroll, W. K., & Ratner, R. S. (2010). Social Movements and Counter-Hegemony: Lessons from the Field. *New Proposals: Journal of Marxism and Interdisciplinary Inquiry*, 4(1), 7–22.

Cox, R. W. (1981). Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory. *Millennium: Journal of International Studies*, 10(2), 126–155. <https://doi.org/10.1177/03058298810100020501>

Gagy, Á. (2015). Why don't East European movements address inequalities the way Western European movements do? A review essay on the availability of movement-relevant research. *Interface: A Journal for and about Social Movements*, 7(2), 15–26.

Gramsci, A. (1999). *Selections from the Prison Notebooks*. ElecBook.